

Rapport

Klacht

Dit rapport is het resultaat van een onderzoek uit eigen beweging op grond van artikel 9:26 van de Algemene wet bestuursrecht. Het onderzoek werd ingesteld op 20 september 2007 op basis van de bevindingen die voortvloeiden uit een eerder onderzoek naar aanleiding van een klacht over de wijze waarop het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen (UWV), nadat toepassing is gegeven aan de beslagvrije voet, ziekte-uitkeringen uitbetaalt waarop een interne vordering rust. Het beleid dat het UWV op dit punt voert verschilt van de situatie waarin er sprake is van een externe vordering.

Onderzochte gedraging

De Nationale ombudsman formuleerde de te onderzoeken gedraging als volgt:

Het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen (UWV) te Amsterdam houdt indien hij een interne vordering op een ziekte-uitkering heeft, eerst het in te vorderen bedrag in alvorens over te gaan tot betaling van het (restant) bedrag waarop de verzekerde recht heeft.

Beoordeling

I. Bevindingen

1. Het UWV hanteert inzake de uitbetaling van een ziekte-uitkering een verschillend beleid bij verzekerden op wie een terugvordering rust. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt naar interne en externe vorderingen.
2. Bij externe vorderingen vermeldt de deurwaarder bij aanbidding van het beslag wat de beslagvrije voet voor de verzekerde is. Dit kan een dag-, week- of maandbedrag zijn. Bij elke betaling rekent het UWV vervolgens met deze gegevens. Dit houdt in dat bij een weekbetaling ZW en een geregistreerde beslagvrije voet van een maand, het bedrag van de beslagvrije voet automatisch eerst wordt omgerekend naar een bedrag per dag en vervolgens naar het bedrag per week. Het is bij een externe vordering dus zo geregeld dat ook bij weekbetalingen de 90% beslagvrije voet van de bijstandsnorm gegarandeerd is. Dit houdt in dat wekelijks een bedrag wordt uitgekeerd en ingehouden.
3. Bij interne vorderingen probeert het UWV altijd het vorderingsbedrag in één keer door de verzekerde terug te laten betalen. Indien het een hoog bedrag betreft wordt veelal een betalingsregeling afgesproken. Dit kan inhouden dat periodiek een bedrag wordt ingehouden op een nog lopende uitkering, maar ook dat de verzekerde zelf periodiek een bedrag overmaakt. Ook heeft het UWV de mogelijkheid een inkomensonderzoek te starten waarbij de draagkracht van de verzekerde wordt onderzocht. Indien vervolgens een betalingsregeling tot stand komt, hanteert het UWV de systematiek dat op maandbasis

eerst het af te lossen bedrag per maand wordt ingehouden en pas daarna het gedeelte wordt uitbetaald waarop geen beslag is gelegd.

4. Het UWV heeft bij monde van de interim-manager van de afdeling Beleid & Productontwikkeling laten weten dat er geen wettelijke basis is voor de wijze van uitbetalen zoals dit thans bij interne vorderingen plaatsvindt. Het verschil zit volgens hem in het feit dat de deurwaarder het in te houden bedrag per dag aanlevert.

5. In reactie op bovenstaande bevindingen ontving de Nationale ombudsman van 29 oktober 2007 de volgende reactie van het UWV:

“ ... Wij herkennen en bevestigen de door u weergegeven bevindingen. Wel willen wij nog aanvullen dat wij (...) ook hebben aangegeven dat de uitkomst op maandbasis is dat wij wel rekening houden met een beslagvrije voet van 90% van de bijstandsnorm (...).

Verder delen wij u mee dat UWV enige tijd geleden is gestart met een vernieuwingsproject dat onder meer de Financiële Afhandeling van uitkeringen als onderwerp kent. Doelstelling is daarbij te komen tot een eenduidige afhandeling van alle uitkeringen door middel van een nieuw geautomatiseerd systeem (één zogeheten betaalstraat).

Bij de invoering zal ook de afwikkeling van de vorderingen en de beslagleggingen opnieuw uniform worden ingeregeld. Natuurlijk zullen wij hierbij ook de situatie van verrekenen bij Ziektewet(week)betalingen opnieuw bekijken.

Tot aan het moment van inwerkingtreding van dit nieuwe systeem zal UWV, gelet op het geringe aantal klachten over dit probleem, in de overgangperiode geen aanpassingen meer doorvoeren in het bestaande systeem

Wel zullen wij in “schrijnende” gevallen zonodig passende maatregelen treffen (voor zover de wetgeving ons dat toelaat).

Tot slot willen wij u melden dat wij het onderwerp verrekenen en beslagleggen, in het kader van de Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen (WSNP) onder de aandacht van SZW zullen brengen omdat UWV gezien de wettelijke bepalingen niet altijd kan meewerken aan minnelijke danwel gerechtelijke schuldsanering.

Dit laatste kan ook tot klachten van cliënten en schuldhulpverleningsinstanties leiden...”

Daarnaar gevraagd deelde het UWV over de voortgang van het vernieuwingsproject Financiële Afhandeling op 12 december 2007 nog het volgende mee:

“...Wij richten ons op inrichting van één nieuwe geautomatiseerde betaalstraat. De planning is dat deze in 2009 - 2010 zijn beslag zal krijgen. Overigens realiseren wij ons dat deze planning optimistisch is en dat 2011 wellicht een meer reële plandatum is.

Tot aan die tijd gaan we geen kostbare investeringen meer doen aan de huidige betaalstraten. We richten ons met de huidige betaalstraten in de overgangperiode vooral op het robuust krijgen en houden.

Zoals eerder aangegeven, in schrijnende gevallen zullen we trachten de “pijn” zoveel mogelijk te verzachten/te beperken.

Dit is misschien vanuit het No perspectief niet een “gewenst” scenario, maar dit is wel het maximaal haalbare...”

II. Beoordeling

6. Het redelijkheidsvereiste houdt in dat bestuursorganen de in het geding zijnde belangen tegen elkaar afwegen en dat de uitkomst hiervan niet onredelijk is. Dit impliceert dat een bestuursorgaan, indien het een vordering heeft op een verzekerde, bij verrekening een juiste toepassing van de beslagvrije voet van de bijstandsnorm dient te garanderen.

7. De Nationale ombudsman constateert dat het UWV met het huidige beleid bij de verrekening van een interne vordering op een ZW-uitkeringsgerechtigde geen, althans onvoldoende rekening houdt met de beslagvrije voet, die bepaalt dat iedere burger recht heeft op 90% van de toepasselijke bijstandsuitkering. Volgens de door het UWV gehanteerde methodiek ontvangt de verzekerde die per week uitkering ontvangt, over vier weken gezien wél het hem toekomende deel aan ziekte-uitkering, maar de verzekerde wordt pas uitbetaald als het UWV uitgaande van een periode van vier weken het in te vorderen bedrag heeft ingehouden.

Daarnaast constateert de Nationale ombudsman dat het UWV in de situatie dat er een externe vordering op de ziekte-uitkering rust, niet per vier weken maar per week rekening houdt met de beslagvrije voet. Het UWV kan hiervoor geen verklaring geven, behalve dat de deurwaarder de bedragen per dag aanlevert en het verschil door een andere rekenmethode wordt veroorzaakt.

8. De Nationale ombudsman is van mening dat het UWV uit een oogpunt van gelijkheid tussen de betrokken uitkeringsgerechtigden geen onderscheid mag maken in de wijze van uitbetalen van de ziekte-uitkering waarop een vordering rust. Het UWV dient bij zowel interne als externe vorderingen per week op dezelfde wijze rekening te houden met de beslagvrije voet. Daarmee zijn de consequenties voor alle uitkeringsgerechtigden gelijk. Voor het maken van een onderscheid tussen interne en externe vorderingen met een daaraan gekoppelde andere berekening van de beslagvrije voet, is geen rechtvaardigingsgrond aanwezig. De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

Het UWV heeft aangegeven op termijn te willen komen tot een eenduidige afhandeling van alle uitkeringen door middel van een nieuw geautomatiseerd systeem (één zogeheten betaalstraat). Bij de invoering zal ook de afwikkeling van vorderingen en beslagleggingen

opnieuw worden ingeregeld. In de overgangperiode - die naar verwachting tot 2011 zal duren - worden geen aanpassingen meer aan het huidige systeem doorgevoerd. Wel zullen voor schrijnende gevallen zonedig passende maatregelen worden getroffen.

Voor de Nationale ombudsman geeft bovenstaande aanleiding om in dit rapport een aanbeveling op te nemen. De Nationale ombudsman is van mening dat het UWV bij betaling van een ziekte­wetuitering er voor moet zorg dragen dat de verzekerde per weekbetaling in elk geval 90% van de toepasselijke bijstandsnorm (de beslagvrije voet) ontvangt, waarbij de voorkeur uitgaat naar een handelwijze gelijk aan de huidige betaling van een ziekte­wetuitering waarop een externe vordering rust. Op die wijze wordt de verzekerde niet geconfronteerd met wisselende betalingen en kan hij hiermee rekening houden bij zijn bestedingen.

Conclusie

De onderzochte gedraging van het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen te Amsterdam is niet behoorlijk ten aanzien van:

de wijze van uitbetalen van de ziekte­wetuitering waarop een interne vordering rust wegens schending van het redelijkheidsevereiste.

Aanbeveling

De Raad van Bestuur van het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen (UWV) wordt in overweging gegeven om in de gevallen dat op de ziekte­wetuitering een interne vordering rust, de verzekerde per week in ieder geval 90% van de toepasselijke bijstandsnorm uit te betalen.

Onderzoek

Bij brief van 20 september 2007 verzocht de Nationale ombudsman het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen te Amsterdam te reageren op zijn bevindingen die voortvloeiden uit een eerder onderzoek naar de beslaglegging op een ziekte­wetuitering.

De reactie van het UWV gaf aanleiding om de bevindingen aan te vullen.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

Reactie van het UWV op bevraging van de Nationale ombudsman, gedateerd 31 mei 2007, 4 juli 2007 en 15 augustus 2007;

Telefoongesprek tussen de interim-manager van de afdeling Beleid & Productontwikkeling en een medewerker van het Bureau Nationale ombudsman, op 22 augustus 2007.

Reactie van het UWV, ontvangen op 29 oktober 2007, op de brief van de Nationale ombudsman van 20 september 2007.

Nadere informatie van het UWV bij e-mailbericht van 11 december 2007.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

Zie onder Beoordeling.

2007.08666